

INCORPORACIÓ DE PAGAMENT PER GENERACIÓ A NIVELL DOMICILIARI EN ELS SISTEMES DE RECOLLIDA SELECTIVA PORTA A PORTA. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Sistema de pagament per participació a Vilablareix (Catalunya)

Descripció

Vilablareix és un municipi de la comarca del Gironès amb una població de 3.063 habitants (Idescat, 2020). L'any 2013, l'Ajuntament de Vilablareix va iniciar el procés per fer un canvi en el sistema de recollida de residus present al municipi, passant de la recollida mitjançant contenidors a la via pública, a la recollida porta a porta per a les cinc fraccions. En el marc d'aquest canvi, es va realitzar un important esforç a nivell comunicatiu, amb la creació d'una pàgina web amb informació per a resoldre dubtes al ciutadà i es va habilitar l'*oficina d'atenció del porta a porta* a les dependències municipals.

Des de l'inici d'implantació del sistema porta a porta, els cubells utilitzats per a la recollida porten incorporat un TAG RFID: un cubell marró per a la FORM (20L), un groc pels envasos lleugers (40L) i un taronja per a les fraccions vidre, paper-cartró i resta (30L).

Figura 1. Kit per a la recollida dels residus a Vilablareix. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

En el cas de les masies aïllades, es disposa d'una àrea d'aportació tancada amb clau mecànica per la zona del disseminat.

Figura 2. Calendari de la recollida porta a porta a Vilablareix. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

CALENDARI PORTA A PORTA

ELS CUBELLS ES PODEN TREURE ENTRE LES 19 I LES 20 H

DILLUNS

DIMARTS

DIMECRES
ALTERNAT

DIJOUS

DIVENDRES

* DIVENDRES-MATI

DISSABTE

DIUMENGE
CADA 15 DIES

*** El paper i cartró del divendres s'ha de treure dins el cubell taronja abans de les 9 h. Cal avisar abans de les 15 h del dijous a l'Ajuntament.**

COMPRESES I BOLOQUERS
Es recolliran cada dia, en una bossa a part i identificada amb l'adhesiu verd.

ORGÀNICA

RESTES DE FRUITA I VERDURA

RESTES DE CARN I PEIX

MENJAR CUINAT (PASTA, ARRÓS, ETC.)

LLAUNES

ENVASOS DE PLÀSTIC

CLOQUES D'OIL DE FRUITA SECA I DE MARISC

PAPER DE CUINA, MARRO DE CAFÈ I RESTES D'INFUSIONS

TAPS DE SURO, SERRADURES I LLUMINS

SAFATES DE POREXPAN

BRICS

PAPER I CARTRÓ
DIARIS I REVISTES, FULLS DE PAPER, CAIXES DE CARTRÓ, QUÈRES DE CARTRÓ

VIDRE
POTS I AMPOLLES DE VIDRE

RESTA
TOT EL QUE NO ES POT RECICLAR
POLS D'ESCOMBRAR, BURILLES DE CIGARRETA, PRODUCTES D'HIIGIENE PERSONAL, ETC.

ROBA
El primer dilluns de cada mes, en una bossa a part i identificada amb l'adhesiu vermell. Es deixarà davant del portal entre les 19 i les 20 h.

QUÈ HI POSAREM: roba de vestir, calçat, roba de llar i complements.

HUMANA
Fundació Humana per a l'Espai

www.humana-spain.org

OFICINA D'ATENCIÓ DEL PORTA A PORTA 972 40 50 01 Carrer Perelló, 120 www.vilablareixportaaporta.cat portaaporta@vilablareix.cat

AMB EL SUPORT DE Agència de Residus de Catalunya

Figura 3. Calendari de la recollida porta a porta a Vilablareix. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

Tot i l'assoliment d'elevats nivells de recollida selectiva assolits per aquest municipi del gironès, l'any 2018 l'Ajuntament de Vilablareix va decidir fer un pas endavant i impulsar la implantació d'un sistema de pagament per participació amb l'objectiu de seguir millorant els índexs de recollida selectiva, premiant a través del nombre de lliuraments de cubells fracció orgànica i d'envasos lleugers al servei de recollida porta a porta.

En aquest context, el consistori va optar per la implantació d'un model de pagament per participació en detriment del pagament per generació per diversos motius:

- Assegurar la participació en el sistema de recollida porta a porta de la màxima població possible (actualment s'ha aconseguit que hi participi el 97% de la ciutadania).
- Evitar la fuga de residus cap a d'altres municipis, especialment de la fracció resta.
- Conèixer amb dades reals la participació real de la població en el sistema de recollida porta a porta.

En aquest context, després de realitzar el corresponent estudi d'implantació, es va modificar l'Ordenança Fiscal núm. 14 reguladora de la Taxa per recollida, tractament i eliminació d'escombraries i altres residus sòlids urbans.

L'Ordenança Fiscal defineix una quota tributària que s'estableix en funció de dos trams:

- El primer tram es determina en base al nombre d'aportacions de **matèria orgànica**.
- El segon tram es determina en base al nombre d'aportacions d'**envasos lleugers**.

TAXA = TRAM ENVASOS + TRAM ORGÀNICA					
	ENVASOS		ORGÀNICA		
	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT	
TRAM 1	MÉS DE 51	30 €	MÉS DE 77	50 €	
TRAM 2	DE 25 A 51	50 €	DE 41 A 77	70 €	
TRAM 3	DE 9 A 24	80 €	DE 13 A 40	100 €	
TRAM 4	MENYS DE 9	120 €	MENYS DE 13	150 €	

Figura 4. Trams per al càlcul de la taxa de recollida, tractament i eliminació de residus a Vilablareix. Font. Ajuntament de Vilablareix, 2020.

En aquest sentit, cal destacar que únicament es compten com a aportacions a tenir en compte en cada tram aquelles que es realitzen amb el cubell que incorpora un TAG RFID, de manera que es pugui realitzar la lectura i verificar les dades. En el cas dels habitatges que gestionen la FORM a través de l'autocompostatge s'aplica el Tram 1 per l'orgànica (50 €/any), sempre que ho acreditin a l'Ajuntament mitjançant la declaració corresponent. Per altra

banda, en el cas d'habitatges disseminats i/o buits s'aplica una quantitat anual fixa de 120 € i es bonifica el 25% de la taxa en els habitatges on hi consta una sola persona empadronada, amb una quota mínima anual de 80 €¹.

El cobrament de la taxa és trimestral, facturant una quantitat fixa de 20 €/trimestre, excepte pel cas dels habitatges disseminats i/o buits que és de 30 €/trimestre. Posteriorment, durant el quart trimestre es regularitza l'import a pagar en funció dels trams corresponents esmentats a la Figura 3. Per tant, com a resultat dels càlculs anteriors, la taxa mínima per a la recollida, tractament i eliminació de residus urbans a Vilablareix és de 80 €/any mentre que la taxa màxima pot arribar als 270 €/any.

Posem un exemple:

Un habitatge ha tret el cubell d'envasos 40 vegades i el d'orgànica 52 vegades

Li correspon el TRAM 2 d'envasos i el TRAM 2 d'orgànica, és a dir una taxa de 120 € anuals.

	TRAM	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT
ENVASOS	TRAM 1	MÉS DE 51	30 €
	TRAM 2	DE 25 A 51	50 €
	TRAM 3	DE 9 A 24	80 €
	TRAM 4	MENYS DE 9	120 €
ORGÀNICA	TRAM 1	MÉS DE 77	50 €
	TRAM 2	DE 41 A 77	70 €
	TRAM 3	DE 13 A 40	100 €
	TRAM 4	MENYS DE 13	150 €

Els tres primers trimestres pagarà 20 € = 20 € x 3 = 60 €
L'últim trimestre pagarà 120 € - 60 € (ja pagats) = 60 €

Figura 5. Exemple de càlcul de l'import a pagar per part d'una llar de Vilablareix que anualment treu el cubell d'envasos 40 vegades i el cubell d'orgànica 52 vegades. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

Per altra banda, la **quota tributària comercial** es paga en funció del volum del contenidor sol·licitat per fracció. La quantitat variable es determina en base a la suma dels imports resultants de multiplicar els litres sol·licitats per fracció per l'import unitari establert. A nivell comercial l'import a pagar pot oscil·lar entre els 120 €/any i els 2.500 €/any.

¹ Aquesta bonificació és rogada y cal sol·licitar-la durant el darrer trimestre de l'any en curs.

	VALOR UNITARI A APLICAR PER LITRE SOL·LICITAT
FORM	0,75 €/litre
ENVASOS LLEUGERS	0,5 €/litre
PAPER I CARTRÓ	0,5 €/litre
VIDRE	0,5 €/litre
RESTA	1 €/litre

Figura 6. Import unitari establert per volum segons tipologia de fracció en la quota tributària comercial. Font. Ajuntament de Vilablareix, 2020.

En aquest sentit, els contenidors declarats estan acreditats amb un adhesiu identificatiu, essent aquests els únics que recull el servei de recollida. En el cas que les activitats comercials disposin de gestor propi per a alguna de les fraccions, ho han de justificar anualment a l'Ajuntament i, per tant, no se'ls aplica el preu unitari establert per aquella fracció. No obstant això, en el cas que l'activitat no disposi del contenidor i no ho justifiqui degudament (per disposició de gestor privat o bé per no activitat), se'ls aplica l'import màxim anual que és de 2.500 €.

Per altra banda, esmentar que l'Ajuntament de Vilablareix, abans de posar en marxa el nou sistema de pagament per participació, va enviar una carta a tots els veïns del municipi amb una simulació de la factura que haurien de pagar, amb l'objectiu de donar a conèixer com funcionaria el nou sistema.

COM ES CALCULARÀ LA NOVA TAXA DE RESIDUS?

TAXA = TRAM ENVASOS + TRAM ORGÀNICA

La taxa es calcularà per trams, tenint en compte el nombre de vegades que es treu la fracció **orgànica** i **els envasos** lleugers amb el cubell corresponent.

En el cas d'habitatges buits (prèvia justificació a les oficines municipals) o **d'habitatges del disseminat que utilitzen l'àrea tancada** es mantindrà la taxa de 120 € anuals.

COM SABRÉ EL MEU TRAM D'ENVASOS I D'ORGÀNICA?

	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT	
ENVASOS	TRAM 1	MÉS DE 51	30 €
	TRAM 2	DE 25 A 51	50 €
	TRAM 3	DE 9 A 24	80 €
	TRAM 4	MENYS DE 9	120 €
ORGÀNICA	TRAM 1	MÉS DE 77	50 €
	TRAM 2	DE 41 A 77	70 €
	TRAM 3	DE 13 A 40	100 €
	TRAM 4	MENYS DE 13	150 €

QUÈ HAGUÉS PAGAT JO AMB LA NOVA TAXA?

80 €

Per calcular-ho hem pres com a referència les dades de l'any 2016. A partir del nombre de vegades que heu tret el cubell d'envasos i d'orgànica hem pogut determinar el tram i la taxa anual.

COM HEM CALCULAT LA SIMULACIÓ DE LA TEVA TAXA?

TAXA = TRAM ENVASOS + TRAM ORGÀNICA

80 €	30 €	50 €
-------------	-------------	-------------

L'ANY 2016 HAS TRET EL CUBELL D'ENVASOS: **53 VEGADES**

ET CORRESPON EL **DISSEMINAT**

L'ANY 2016 HAS TRET EL CUBELL D'ORGÀNICA: **78 VEGADES**

ET CORRESPON EL **COMPOSTATGE**

La nova taxa de residus entrarà en vigor l'**1 de gener de 2018** i es calcularà amb les lectures efectuades a partir d'aquesta data.

COM ES REALITZARÀ EL PAGAMENT?

Es mantindrà el rebut trimestral juntament amb el de l'aigua. Cada trimestre es cobrarà una quantitat fixa de 20 € i, serà amb el rebut del 4t trimestre que es regularitzarà l'import en funció del tram corresponent.

En el cas dels habitatges del disseminat o dels habitatges buits es cobrarà trimestralment l'import de 30 € i no es produirà una regularització en el darrer rebut de l'any.

CONTACTEU AMB NOSALTRES DEL 23 D'OCTUBRE AL 3 DE NOVEMBRE

Si detecteu algun error o incoherència en el càlcul de l'import, poseu-vos en contacte amb nosaltres i un tècnic us visitarà.

LLOC: Can Gruart
HORARI: de dilluns a divendres, de 10 h a 14 h i de 16 h a 20 h
TELÈFON: 972 40 55 34
MAIL: portaaporta@vilablareix.cat

En cas de no rebre cap notificació per part vostra entindrem que les dades són correctes.

Figura 7. Carta de simulació enviada als ciutadans de Vilablareix abans d'implantar el nou sistema de pagament per generació. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

Ajuntament
de Vilablareix

VILABLAREIX
PORTA A PORTA

INFORMACIÓ DE LA TAXA DE RESIDUS 2020

4t trimestre 17180 VILABLAREIX

Aquesta carta és informativa i correspon a la taxa de residus cobrada al rebut de l'aigua.

DADES GENERALS

NOM I COGNOMS DEL TITULAR:
ADREÇA:
CODI D'USUARI:
CODI DELS CUBELLS

ORGÀNICA:	V0020000
ENVASOS:	V0040E00C
AMBIVALENT:	V0030A00C

TAXA ANUAL = TRAM ORGÀNICA + TRAM ENVASOS

ORGÀNICA	TRAM	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT	ENVASOS	TRAM	VEGADES L'ANY QUE HE TRET EL CUBELL	IMPORT
	TRAM 1	MÉS DE 77	50 €		TRAM 1	MÉS DE 51	30 €
TRAM 2	DE 41 A 77	70 €	TRAM 2	DE 25 A 51	50 €		
TRAM 3	DE 13 A 40	100 €	TRAM 3	DE 9 A 24	80 €		
TRAM 4	MENYS DE 13	150 €	TRAM 4	MENYS DE 9	120 €		

APORTACIONS I TRAM

ORGÀNICA:
Nº APORTACIONS TRIMESTRE: 2
Nº APORTACIONS ANUALS ACUMULADES: 3
TRAM ACTUAL: 1

ENVASOS:
Nº APORTACIONS TRIMESTRE: 4
Nº APORTACIONS ANUALS ACUMULADES: 12
TRAM ACTUAL: 3

Únicament es compten com a aportacions les que es realitzin amb el cubell corresponent amb el TAG incorporat.

FACTURACIÓ TRIMESTRE

70 €

ANUAL ACUMULAT

1r TRIMESTRE - part fixa	20 €
2n TRIMESTRE - part fixa	20 €
3r TRIMESTRE - part fixa	20 €
4t TRIMESTRE - regularització en funció de la suma dels trams	70 €
TOTAL ANUAL	130 €

DESCARREGA'T L'APP DEL PORTA A PORTA DE VILABLAREIX I CONSULTA EL DETALL DE LA TEVA FACTURA

PER A MÉS INFORMACIÓ: 972 40 50 01 - portaaporta@vilablareix.cat - www.vilablareixportaaporta.cat

Figura 8. Exemple de factura amb el nou sistema de pagament per generació a Vilablareix, 2018. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2018.

El sistema de control de la recollida (número de buidatges per cubell i/o usuari, ruta i dies de recollida), així com el control d'incidències sorgides durant la operativa de recollida, l'elaboració d'informes de participació i el control dels buidatges per usuari per a posteriorment aplicar la taxa de residus corresponent, es realitza mitjançant la plataforma integrada de gestió de serveis desenvolupada per ID-Waste.

Així mateix, al gener de 2017, l'Ajuntament de Vilablareix va posar a disposició dels ciutadans una aplicació per a dispositius intel·ligents en l'àmbit de la recollida de residus porta a porta: Vilablareix porta a porta. L'objectiu de l'aplicació és apropar el servei de recollida de residus al ciutadà, oferint-li tota la informació que requereix, així com agilitzar-li la resolució de les incidències i tràmits. Entre la informació que es proporciona es troba el nombre de vegades que l'usuari treu el cubell, així com l'històric de les factures relatives a l'abonament de la taxa de residus.

Figura 9. Aplicació Vilablareix Porta a Porta: menú principal, calendari de recollida de residus (a dalt) i accés a través d'usuari del nombre de vegades que ha tret el cubell de FORM i envasos lleugers (a baix). Font: Ajuntament de Vilablareix, 2019.

Finalment, es va habilitar l'Oficina Porta a Porta i es va comptar amb la presència d'un equip d'educadors ambientals, permetent donar resposta de forma ràpida i eficaç a preguntes o dubtes així com a les incidències sorgides.

Resultats

Amb la implantació del nou sistema de pagament per participació, s'ha observat un augment en el nombre de cubells recollits diàriament de totes les fraccions, un augment de la participació i un major control sobre el servei.

Respecte a la mitjana de nombre de cubells en valors absoluts recollits diàriament de mitjana durant l'any 2018, s'han incrementat respecte l'any 2017, especialment en el cas dels envasos lleugers (fracció que contribueix a la modulació de la taxa), seguit del paper i cartró, els residus orgànics (fracció que contribueix a la modulació de la taxa), el residus de vidre i, per últim, la resta.

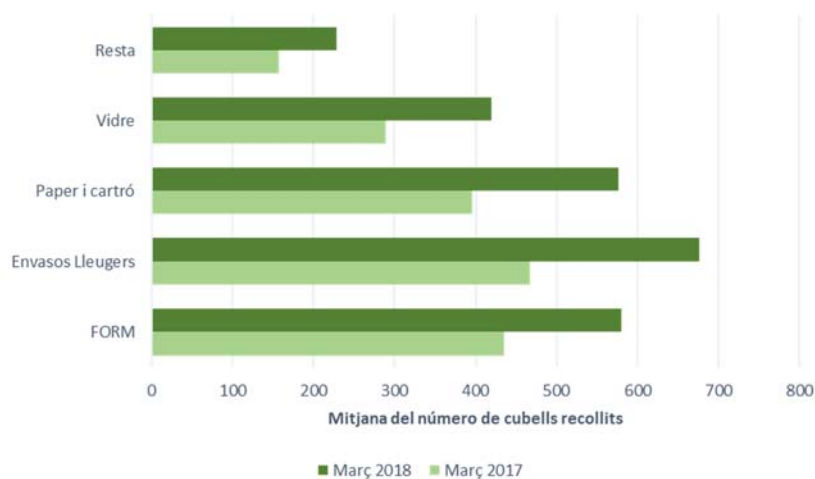

Figura 10. Comparativa entre la mitjana de cubells recollits durant el mes de març de 2017 i de 2018. Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

Pel que fa a la quantitat de residus recollits l'any 2018, es van incrementar un 11% respecte als valors de 2017. Concretament, els residus de vidre, les restes vegetals i de poda i els envasos lleugers són les fraccions que més increment de variació van registrar (23,1%, 17,5% i 15,6%, respectivament). Per la seva banda, la fracció resta va disminuir en un 4,5%, contribuint a l'augment de l'índex de recollida selectiva a nivell municipal.

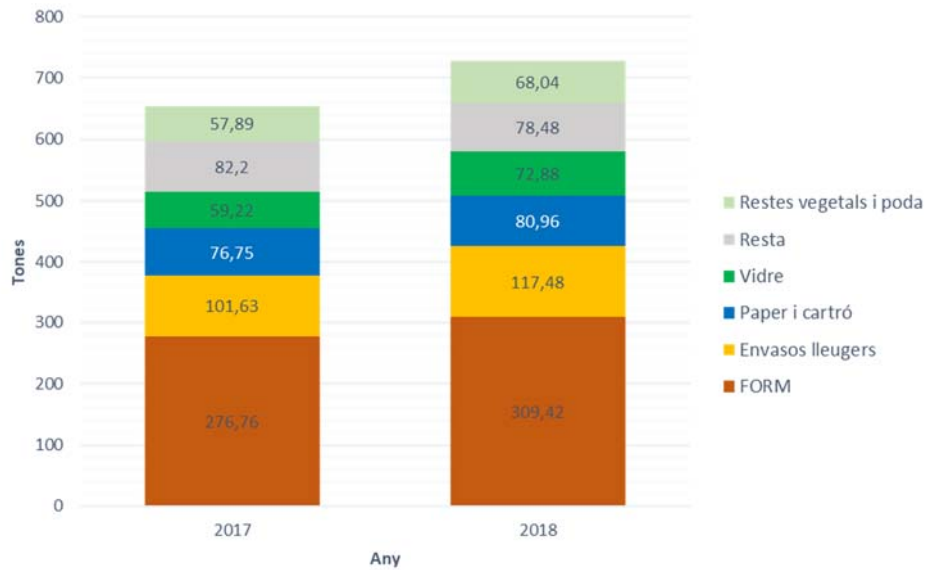

Figura 11. Comparativa de la quantitat de residus recollits entre 2017 i 2018, segregat per tipologia de fracció. Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

Pel que fa a la quota abonada per part dels usuaris, el 93,8% dels habitatges (972 habitatges, es troben en el Tram 1 o 2 de la fracció orgànica i d'envasos lleugers, abonant una quota tributària d'entre 80-120 euros anuals. Un 3,4% (35 habitatges) es troben en trams superiors d'ambdues fraccions, abonant una quota tributària d'entre 130-230 euros anuals, mentre que un 2,8% (29 habitatges) no han participat en el sistema de modulació de la taxa segons participació i han abonat una taxa de 270 euros anuals.

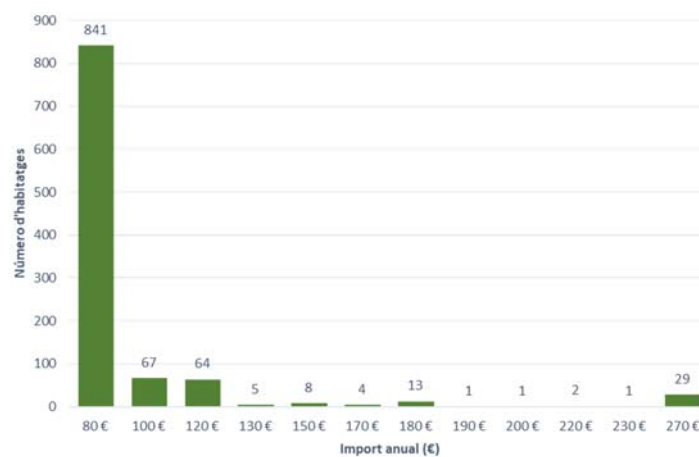

Figura 12. Nombre d'habitatges segregat per tipologia de taxa de residus (dades 2020). Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

Pel que fa a l'evolució del nombre d'usuaris segons l'import anual de la taxa de residus atribuïda, en els darrers tres anys ha incrementat la participació d'aquells usuaris que realitzen de forma activa en la recollida selectiva de residus (traient el cubell de FORM un mínim de 41 vegades i el d'envasos lleugers un mínim de 25 vegades) i, per tant, sotmesos al Tram I i II que s'estableixen a l'ordenança fiscal, assolint el 93,8% sobre el total participants l'any 2020.

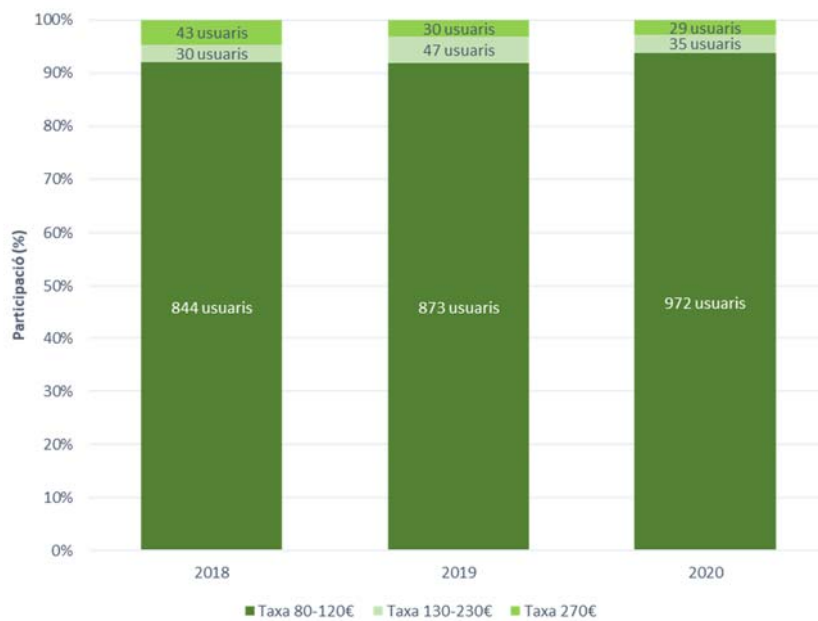

Figura 13. Evolució del nombre d'usuaris que abonen menys de 120 euros, entre 130 i 230 euros i més de 270 euros anuals en termes de taxa de residus (2018-2020). Font. Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

La implantació de la recollida porta a porta va contribuir a la disminució de forma significativa del nivell d'impropis presents a la fracció orgànica, situant-lo entre 2,5-3%. De la mateixa manera, mitjançant la conscienciació continuada en l'àmbit dels residus per part del consistori i, juntament amb la implantació del sistema de pagament per participació, l'any 2018 el nivell d'impropis es va situar per sota de l'1%. Així, a través del posterior tractament de compostatge a la planta de Solius, es pot aconseguir un compost de qualitat que pot ser emprat per a la fertilització orgànica d'horts, jardins i camps de cultiu.

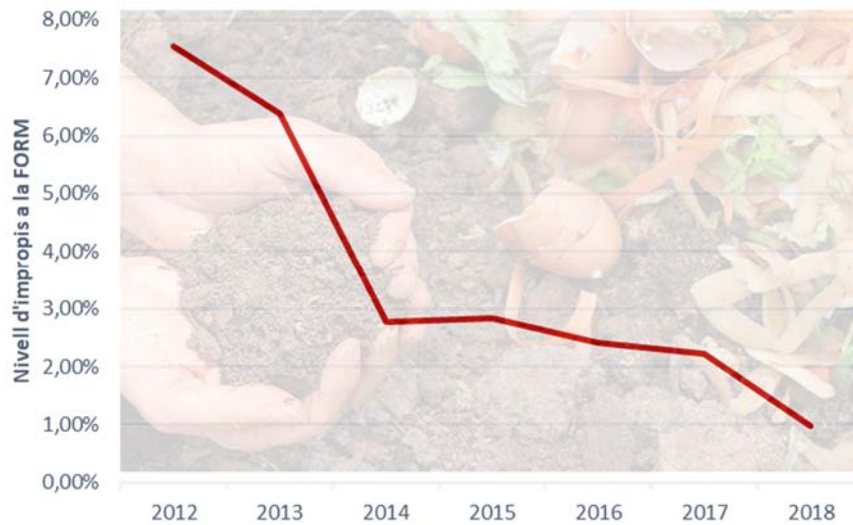

Figura 14. Evolució del nivell d'impropis en la fracció orgànica recollida. Font. Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

A **nivell econòmic**, el cost d'inversió inicial és de 55.846,20 euros, on s'inclou l'estudi previ d'implantació de la taxa justa, el mòdul integrat a la plataforma de gestió de dades actuals, l'aplicació web-app, la interconnexió amb l'empresa d'aigües (a través del qual es cobra la taxa municipal de residus), la redacció de l'ordenança fiscal diferenciada, el personal propi, l'elaboració de material informació i el desenvolupament de la campanya de comunicació. En aquest sentit, la iniciativa va comptar amb l'atorgament d'un ajut en matèria de prevenció per part de l'Agència de Residus de Catalunya de 34.489,57 euros. Per altra banda, el cost anual de manteniment associat a la seguretat i integritat de les dades i al manteniment del software, servidors i SIM és de 516 euros anuals (11 euros/mes i 32 euros/mes, respectivament).

Vilablareix ha assolit una recollida selectiva del 92,04% l'any 2019, segons dades publicades per l'Agència de Residus de Catalunya. En aquest sentit, l'èxit de la iniciativa està principalment associat a l'estratègia d'informació i conscienciació ambiental que es realitza de forma periòdica per part del consistori, així com la implicació i bona relació amb el personal del servei de recollida que assegura la correcta lectura dels cubells.

Bibliografia d'interès

- Ordenança Fiscal núm. 14 reguladora de la Taxa per recollida, tractament i eliminació d'escombraries i altres residus sòlids urbans.
- Pàgina web Vilablareix Porta a Porta: <http://www.vilablareixportaaporta.cat/>
- [Vídeo Taxa Justa. Experiències a Catalunya. Agència de Residus de Catalunya, 2020.](#)

Més informació

Ajuntament de Vilablareix

Persona de contacte: Eva Agulló

Contacte: mediambient@vilablareix.cat

